

11 Randstad Koopstromenonderzoek

Koopstromen Drechterland

Koopstromenonderzoek 2011

Gemeenterapport gemeente Drechterland

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Drechterland

Titel rapport

Koopstromen Drechterland
Randstad Koopstromenonderzoek 2011
Gemeenterapport gemeente Drechterland

Datum publicatie

April 2012

Projectteam I&O Research

Ruud Esselink
Tijmen Siermann

Projectomschrijving

Onderzoek naar het koopgedrag in de gemeente Drechterland

Trefwoorden

Drechterland, winkelaanbod, leegstand, koopstromen, binding, toevloeiing, afvloeiing, omzet, bestedingen, economisch functioneren, vloerproductiviteit, consumentengedrag, aankoopkanalen, bezoekmotief en beoordeling winkelgebieden, vervoermiddel.

Inhoud

Voorwoord	5
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding onderzoek	6
1.2 Leeswijzer & producten	6
2. Winkelaanbod en -leegstand	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Omvang en samenstelling winkelaanbod	8
2.3 Leegstand	10
2.4 Conclusie	10
3. Koopstromen	12
3.1 Inleiding	12
3.2 Koopkrachtbinding & -toevloeiing	12
3.2.1. Draagvlakopbouw	12
3.2.2. Toe- & afvloeiing	14
3.3 Economisch functioneren	16
3.4 Conclusie	17
4. Kenmerken koopgedrag	19
4.1 Inleiding	19
4.2 Bezoekfrequentie	19
4.3 Bezoekmotieven	20
4.4 Beoordeling winkelgebieden	22
4.5 Vervoermiddel	24
4.6 Aankoopkanalen	25
4.7 De warenmarkt	25
4.8 Online winkelen	26
4.9 Winkelen op zondag	27
4.10 Conclusie	29

1 Inleiding

1. Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

Koopstromenonderzoek is hét instrument om koopgedrag van inwoners in kaart te brengen en veranderingen in dit gedrag in tijd en plaats te laten zien. De uitkomsten zijn te gebruiken om regionaal en lokaal detailhandelsbeleid vorm te geven dan wel te actualiseren. Inzicht in de actuele ontwikkelingen in de detailhandel en het koopgedrag is te benutten voor het regionale en lokale detailhandelsbeleid. Daarom heeft de Westfriesse regio ook deelgenomen aan het koopstromenonderzoek, dat in 2011 door I&O Research is uitgevoerd in de gehele Randstad. Naast het regionale rapport met de uitkomsten voor heel Westfriesland is ook ingezoomd op het gemeentelijke niveau. Voor u ligt het gemeentelijk koopstromenrapport van de gemeente Drechterland. De informatie in dit rapport is deels terug te vinden in het regiorapport, maar in dit gemeentelijke rapport wordt meer ingezoomd op de lokale situatie.

1.2 Leeswijzer & producten

Dit gemeenterapport geeft een beeld van de verzorgingspositie van de gemeente Drechterland en het koopgedrag van inwoners en bezoekers. Voordat het koopgedrag wordt beschreven, beschrijven we in hoofdstuk 2 de samenstelling en ontwikkeling van het winkelaanbod aan de hand van de Locatus-data. In hoofdstuk 3 besteden we aandacht aan de koopstromen. Zo wordt onder andere duidelijk in welke mate inwoners aankopen doen in de gemeente en regio waarin ze wonen en hoe de kooporiëntatie zich ten opzichte van 2004 heeft ontwikkeld (voor zover gegevens uit 2004 beschikbaar & vergelijkbaar zijn). Daarnaast geeft dit hoofdstuk inzicht in het economisch functioneren van regio's in termen van omzet en vloerproductiviteit. Indien mogelijk kijken we daarbij ook naar de belangrijkste aankoopplaatsen in de gemeente Drechterland. In hoofdstuk 4 komen bezoekmotieven, beoordelingen van de winkelgebieden, bezoekfrequentie, vervoermiddelgebruik en het gebruik van aanvullende aankoopkanalen aan bod. De bijlage bevat tot slot een overzicht van de deelnemende regio's, een begrippenlijst waarin de meest gebruikte begrippen kort worden uitgelegd en een indeling van de grootteklassen die worden gehanteerd.

Voor meer informatie en onderzoeksresultaten kunt u terecht op www.kso2011.nl. Naast het hoofdrapport zijn hier ook factsheets met kerngegevens en grafisch weergegeven koopstromen voor de belangrijkste aankoopplaatsen, gemeenten en de 33 onderscheiden herkomstregio's te downloaden. Hier kunt u bovendien ook zelf met behulp van een SWING-applicatie gegevenstabellen, figuren en kaartbeelden samenstellen.

2 Winkelaanbod en -leegstand

2. Winkelaanbod en -leegstand

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een kort overzicht gegeven van het huidige winkelaanbod in Drechterland. Hierbij wordt gekeken naar het winkelvloeroppervlak en het aantal winkels. Daarnaast wordt er een blik geworpen op de (ontwikkeling van de) leegstand.¹

2.2 Omvang en samenstelling winkelaanbod

Meeste meters 'in en om huis'

Het totaal aantal vierkante meters winkelvloeroppervlakte in de gemeente Drechterland is bijna 28.000 (zie tabel 2.1). Het grootste deel hiervan zit in de branchegroep 'in en om het huis'. De branchegroepen 'vrije tijd' en 'mode & luxe' zijn in zeer geringe mate vertegenwoordigd.

Tabel 2.1

Winkelaanbod 2011 gemeente Drechterland, naar branchegroep.

branchegroep	aantal m ² WVO		aantal winkels	
	abs.	%	abs.	%
dagelijks	4.807	17%	21	36%
mode & luxe	782	3%	7	12%
vrije tijd	220	1%	2	3%
in/om huis	16.259	58%	22	37%
detailhandel overig	5887	21%	7	12%
totaal	27.955	100%	59	100%

NB: cijfers zijn exclusief leegstand.

Bron: Locatus, bewerking: I&O Research.

In zeven jaar tijd flinke toename aantal winkelmeters 'overige detailhandel' in Drechterland
 In de laatste zeven jaar is het aantal winkelmeters met 29 procent toegenomen (zie tabel 2.2). Deze toename is vooral terug te vinden in de explosieve groei van het aantal winkelmeters in de branchegroep 'overige detailhandel'. In 2004 was deze nog nauwelijks vertegenwoordigd in de gemeente Drechterland, maar inmiddels vormt deze branchegroep een vijfde van het totaal aantal winkelmeters. De andere branchegroepen vertonen veel minder grote verschuivingen. De branchegroepen 'vrije tijd' en 'mode & luxe' zijn licht afgenomen, terwijl 'dagelijks' en 'in en om het huis' juist licht toenemen.

¹ De peildatum van de gepresenteerde gegevens over winkelaanbod en winkelleegstand is 1 januari.

Tabel 2.2

Winkelvloeroppervlak gemeente Drechterland, naar branchegroep, in m² WVO (2004 en 2011).

branchegroep	totaal		ontwikkeling 2004-2011	
	2004	2011	abs.	%
dagelijks	4.474	4.807	333	7%
mode & luxe	888	782	-106	-12%
vrije tijd	260	220	-40	-15%
in/om huis	15.650	16.259	609	4%
detailhandel overig	371	5887	5.516	1487%
totaal	21.643	27.955	6.312	29%

NB: cijfers zijn exclusief leegstand.

Bron: Locatus, bewerking: I&O Research.

De verandering in het aantal winkels vertoont een ander beeld dan de veranderingen in vloeroppervlakte. De grote toename in vloeroppervlakte bij branchegroep 'detailhandel overig' is te wijten aan drie winkels. De afname van drie winkels in de branchegroep 'vrije tijd' heeft een relatief beperkte impact op het vloeroppervlak.

Tabel 2.3

Aantal winkels gemeente Drechterland, naar branchegroep (2004 en 2011).

branchegroep	totaal		ontwikkeling 2004-2011	
	2004	2011	abs.	%
dagelijks	19	21	2	11%
mode & luxe	9	7	-2	-22%
vrije tijd	5	2	-3	-60%
in/om huis	20	22	2	10%
detailhandel overig	4	7	3	75%
totaal	57	59	2	4%

NB: cijfers zijn exclusief leegstand.

Bron: Locatus, bewerking: I&O Research.

De gemiddelde winkelomvang is tussen 2004 en 2011 flink toegenomen. In 2004 was er sprake van een gemiddelde omvang van 380 vierkante meter; in 2011 is dit bijna 475 vierkante meter.

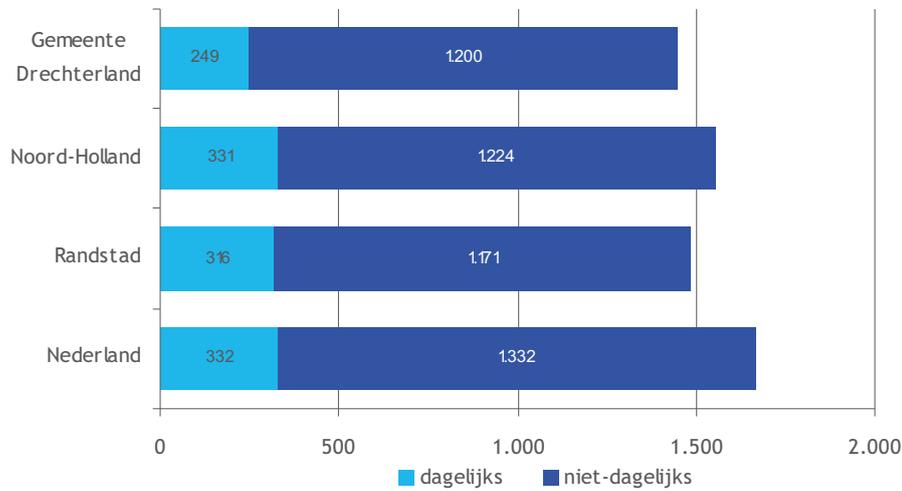
Drechterland heeft relatief weinig winkelmeters per inwoner ter beschikking

Het aantal winkelmeters per 1.000 inwoners is in Drechterland lager dan in de rest van Nederland. Opvallend is vooral het lage aantal winkelmeters per inwoner in de dagelijkse sector. In de niet-dagelijkse sector scoort Drechterland zeer vergelijkbaar met de rest van Noord-Holland.

Figuur 2.1

Winkelvloeroppervlakte per 1.000 inwoners, gemeente, provincie, Randstad en Nederland (2011).

NB: cijfers zijn exclusief leegstand; Randstad is inclusief Almere en Nijkerk.

Bron: Locatus, bewerking: I&O Research.

2.3 Leegstand

Leegstand vormt een belangrijke indicator voor het economisch functioneren van aankoopplaatsen. Het is daarom van belang om extra aandacht te besteden aan de ontwikkeling van de winkelleegstand in de gemeente Drechterland.

Leegstandsontwikkeling Drechterland stabiel

De leegstand in de gemeente Drechterland is zeer beperkt. Het gaat om twee panden, samen goed voor circa 700 vierkante meter. In 2004 was er sprake van een vergelijkbare leegstand. In de rest van de regio West-Friesland is de leegstand in aantal vierkante meters toegenomen. Deze trend is ook op het niveau van de provincie terug te zien.

Tabel 2.4

Winkelleegstand gemeente Drechterland, vergeleken (2004 en 2011).

	aantal m ² WVO				aantal winkels			
	2011	2004	% ontw.	% 2011	2011	2004	% ontw.	% 2011
Gemeente Drechterland	700	800	-12%	2%	2	2	0%	3%
Regio (West-Friesland)	25.000	20.200	24%	6%	90	100	-10%	7%
Provincie (NH)	287.900	218.500	32%	6%	1.450	1.210	20%	8%

Bron: Locatus, bewerking: I&O Research.

2.4 Conclusie

De gemeente Drechterland heeft een bescheiden winkelaanbod. Met name de omvang van het winkelvloeroppervlak in de dagelijkse sector is beperkt. In de niet-dagelijkse sector is het vloeroppervlak per inwoner wel vergelijkbaar met de rest van de provincie. Dit komt mede door een groei in de branchegroep 'overige detailhandel'.

3 Koopstromen

3. Koopstromen

3.1 Inleiding

Consumenten zijn gevraagd aan te geven waar ze voor het laatst bepaalde artikelen hebben gekocht. Hierdoor ontstaat inzicht in het ruimtelijk koopgedrag. Door koppeling van herkomst- en aankoopplaats kunnen koopstromen worden beschreven en in kaart worden gebracht. Koopstromen maken duidelijk welke dorpen en steden inwoners bezoeken voor de dagelijkse en wekelijkse boodschappen maar ook voor het recreatieve winkelen. Hoe aantrekkelijk zijn steden en regio's voor haar inwoners en voor bezoekers van buiten en hoe zijn verzorgingsgebieden samengesteld? Welke aankoopplaatsen springen eruit?

In dit hoofdstuk spelen de begrippen binding, toevloeiing en afvloeiing een belangrijke rol.

Koopkrachtbinding, wat de mate waarin inwoners van een plaats hun aankopen doen in winkels die in deze plaats gevestigd zijn, weergeeft. Het andere gedeelte van het draagvlak bestaat uit **koopkrachttoevloeiing**, die wordt gedefinieerd als de mate waarin inwoners uit andere plaatsen aankopen doen in een aankoopplaats. Bestedingen die buiten de eigen plaats worden gedaan, noemen we **koopkrachtafvloeiing**.

3.2 Koopkrachtbinding & -toevloeiing

3.2.1. Draagvlakopbouw

Tabel 3.1 presenteert de draagvlakopbouw voor de gemeente Drechterland. De totale omzet voor dagelijkse artikelen bedraagt in Drechterland 33,2 miljoen. Het aandeel inwoners van Drechterland dat in de eigen plaats dagelijkse artikelen koopt (koopkrachtbinding) is 61 procent. Voor niet-dagelijkse artikelen is het draagvlak 7,6 miljoen en het aandeel inwoners van Drechterland dat in de eigen plaats niet-dagelijkse artikelen koopt bedraagt 9 procent. De artikelgroepen bloemen, planten- en tuinartikelen en juweliersartikelen weten naast de artikelen uit de dagelijkse sector de meeste eigen koopkracht aan zich te binden: respectievelijk 38 en 20 procent van de inwoners van Drechterland koopt deze artikelgroepen in de eigen gemeente.

Van het totale draagvlak voor dagelijkse artikelen is 12 procent afkomstig uit andere plaatsen. Dit geldt voor 45 procent van het draagvlak voor niet-dagelijkse artikelen. De branches voor electro en woninginrichting kennen de grootste toevloeiing: van alle klanten is hier respectievelijk 100 en 57 procent afkomstig van buiten Drechterland. Voor de meeste branches geldt dat de meerderheid van de klanten afkomstig is uit Drechterland.

Tabel 3.1

Detailhandelsomzet (in milj. €) gemeente Drechterland, uitgesplitst naar binding & toevloeiing, per artikelgroep (2011).

artikelgroep	totale		binding		toevloeiing	
	omzet	absoluut	% 1)	absoluut	% 2)	
dagelijks	33,2	29,3	61%	3,9	12%	
niet-dagelijks	7,6	4,2	9%	3,4	44%	
- kleding	0,4	0,2	2%	0,2	50%	
- schoenen	0	0	1%	0	0%	
- woninginrichting	1,4	0,6	8%	0,8	57%	
- huishoudelijke artikelen	0,5	0,4	14%	0,1	20%	
- juweliersartikelen	0,3	0,2	20%	0,1	33%	
- vrijetijdsartikelen	0,5	0,3	4%	0,2	40%	
- electro	0,8	0,0	0%	0,8	100%	
- doe-het-zelf	0,8	0,6	17%	0,2	25%	
- bloemen, planten- en tuinartikelen	3,5	1,8	38%	1,7	49%	

1) mate waarin de bevolking in de eigen plaats koopt, uitgedrukt als percentage van het aantal inwoners

2) mate waarin Drechterland klanten uit andere plaatsen aantrekt, uitgedrukt als percentage van het draagvlak

Koopkrachtbinding in gemeente Drechterland relatief laag

Inzoomend op de afzonderlijke dagelijkse en niet-dagelijkse branches zien we in elke branche een verband tussen inwonertal en bindingspercentage. Vooral in de modische branches loopt de binding snel op naarmate het inwonertal van gemeenten groter is. In de kleinere gemeenten beperkt de kooporiëntatie op de eigen gemeente zich vooral tot de dagelijkse branches en de doe-het-zelf en de bloemen, planten en tuinartikelen.

Dit beeld is terug te zien in de gemeente Drechterland. Opvallend is dat de binding in Drechterland op alle terreinen lager ligt dan in andere kernen van vergelijkbare omvang.

Tabel 3.2

Bindingspercentage dagelijkse en niet-dagelijkse branches gemeente Drechterland, vergeleken met gemeenten van vergelijkbare omvang in de Randstad (2011).

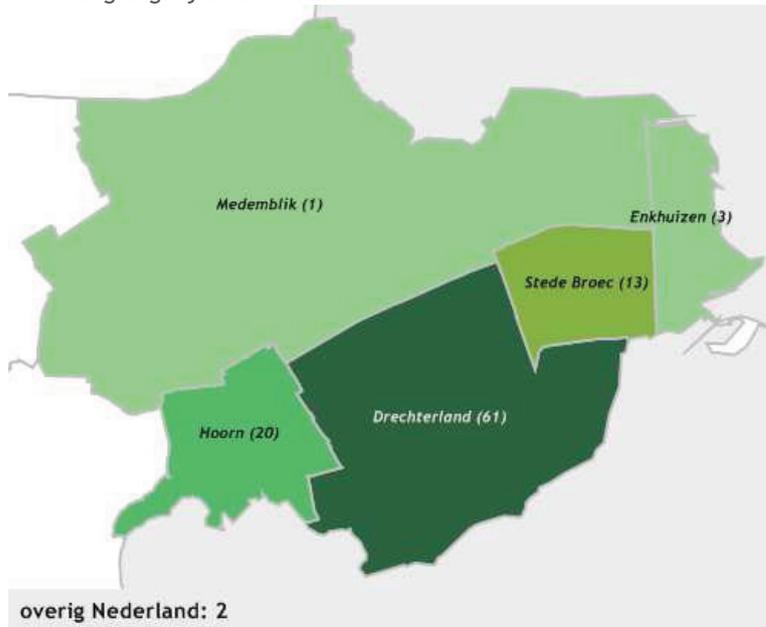
	Gemeente Drechterland	10.000-20.000
dagelijkse sector	61%	72%
levensmiddelen	62%	73%
persoonlijke verzorging	53%	65%
niet-dagelijkse sector	9%	30%
kleding	2%	17%
schoenen en lederwaren	1%	21%
electronica	0%	25%
huishoudelijke artikelen	14%	44%
vrijetijdsartikelen	4%	32%
juweliersartikelen	20%	37%
woninginrichting	8%	19%
doe-het-zelf	17%	48%
bloemen, planten- en tuinartikelen	38%	60%

3.2.2. Toe- & afvloeiing

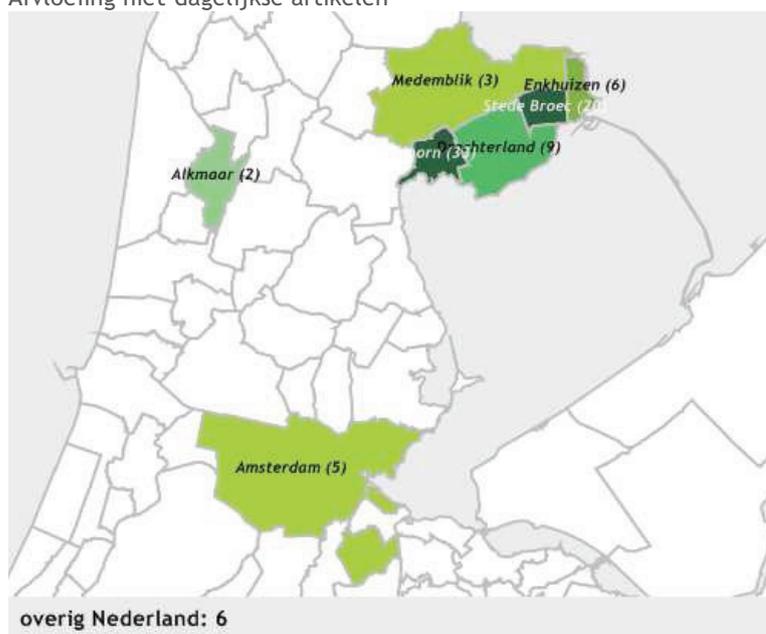
Consumenten uit Drechterland doen de dagelijkse aankopen grotendeels in hun eigen woonplaats. Wanneer men uitwijkt, gaat men meestal naar de gemeente Hoorn of de gemeente Stede Broec. De afvloeiing blijft beperkt tot de regio West-Friesland.

Figuur 3.1
Afvloeiing dagelijkse artikelen

Niet-dagelijkse artikelen zoals kleding en electro worden vaker elders gekocht. Ook hier zijn Hoorn en Stede Broec de belangrijkste markten, maar ook verder liggende gemeenten als Alkmaar en Amsterdam spelen hierbij een rol.

Figuur 3.2
Afvloeiing niet-dagelijkse artikelen

Naast inwoners van Drechterland worden er in Drechterland vooral aankopen gedaan door inwoners van de buurgemeenten Hoorn, Medemblik en Stede Broec.

Tabel 3.3
Herkomst bestedingen dagelijkse sector.

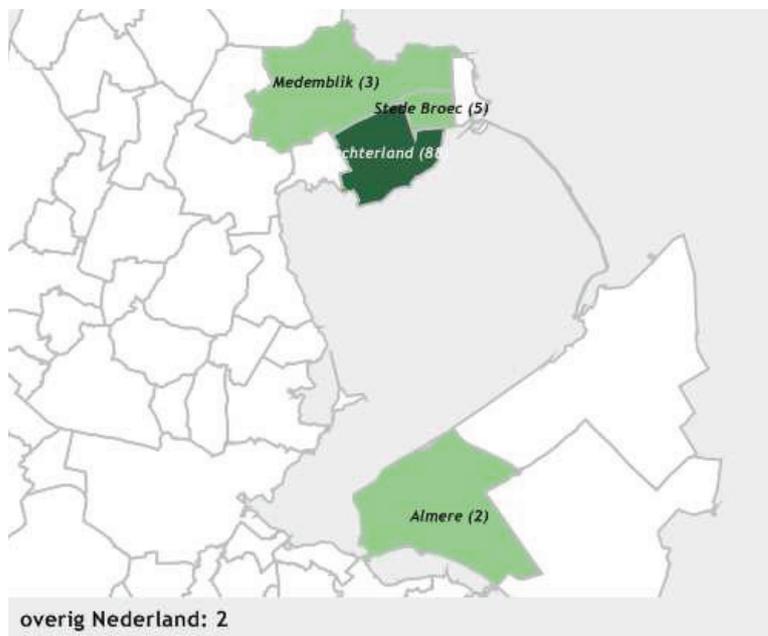
Gemeente	%
Drechterland	88,2%
Stede Broec	4,7%
Medemblik	3,2%
Almere	1,5%
Enkhuizen	0,9%
Amsterdam	0,8%
Hoorn	0,4%
Opmeer	0,3%
overig Nederland	0,0%

Tabel 3.4
Herkomst bestedingen niet-dagelijkse sector.

Gemeente	%
Drechterland	55,9%
Hoorn	22,0%
Medemblik	8,2%
Stede Broec	7,6%
Enkhuizen	1,9%
Koggenland	1,6%
Amsterdam	0,9%
Velsen	0,5%
Opmeer	0,4%
Niedorp	0,4%
overig Nederland	0,5%

Veruit het grootste deel van de dagelijkse artikelen worden aangeschaft door Drechterlanders. Er is sprake van lichte toevloeiing, vooral vanuit de buurgemeenten Stede Broec en Medemblik.

Figuur 3.3
Toevloeiing dagelijkse artikelen

Hoewel de meeste niet-dagelijkse producten door Drechterlanders worden gekocht, is er ook sprake van toevloeiing uit de rest van de regio. De buurgemeenten zorgen voor de grootste toevloeiing.

Figuur 3.4
Toevloeiing niet-dagelijkse artikelen

3.3 Economisch functioneren

Omzet in dagelijkse sector gelijk aan referentiegemeenten; omzet niet-dagelijkse sector blijft achter

Ondanks een relatief laag winkelvloeroppervlak draait de dagelijkse sector in Drechterland een vergelijkbare omzet als de referentiegemeenten. Opvallend is dat de niet-dagelijkse sector een beduidend minder hoge omzet heeft.

Tabel 3.5

Detailhandelsomzet gemeente Drechterland vergeleken met gemiddelde detailhandelsomzet gemeenten van vergelijkbare omvang (milj. €).

	dagelijkse sector		niet-dagelijkse sector		totaal	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Gemeente Drechterland	€ 33	80%	€ 8	20%	€ 41	100%
10.000-20.000 inw.	€ 33	65%	€ 18	35%	€ 51	100%

De detailhandelsomzet en daarmee ook de verzorgingsfunctie hangt grotendeels samen met de omvang van een kern. Om meer inzicht te krijgen in de 'kooporiëntatiekracht' van gemeenten is de detailhandelsomzet per inwoner berekend.

Hieruit blijkt dat de omzet per inwoner in zowel de dagelijkse als de niet-dagelijkse sector achterblijft bij de referentiegemeenten en andere gemeenten in de regio.

Tabel 3.6

Gemiddelde detailhandelsomzet per inwoner (2011).

	omzet per inwoner
dagelijkse sector	
Gemeente Drechterland	1.700
Regio West-Friesland	2.400
Provincie Noord-Holland	2.400
Gemeenten vergelijkbare omvang	2.200
niet-dagelijkse sector	
Gemeente Drechterland	400
Regio West-Friesland	1.900
Provincie Noord-Holland	2.100
Gemeenten vergelijkbare omvang	1.200

In de afgelopen jaren is het winkelaanbod in de Randstad met 12 procent toegenomen. De gemiddelde detailhandelsuitgaven zijn in de dagelijkse sector wel gegroeid, maar in de niet-dagelijkse sector houden consumenten meer de hand op de knip. De omzettaart wordt verdeeld over meer winkelmeters. Om meer zicht te krijgen in hoe de gerealiseerde omzet, afkomstig uit consumentenbestedingen van bewoners en bezoekers, zich heeft ontwikkeld in verhouding tot de veranderingen in het winkelloppervlak brengen we de vloerproductiviteit in beeld. De vloerproductiviteit, berekend door de detailhandelsomzet te delen door het aantal m² winkelvloeroppervlak (WVO, exclusief leegstand), vormt een indicatie voor het functioneren van winkelvoorzieningen.² Een lage vloerproductiviteit duidt er op dat de bewinkelings situatie niet in balans is, waarbij sprake kan zijn van overbewinkeling of juist te weinig oriëntatie op de 'eigen' winkelvoorzieningen.

De vloerproductiviteit in de gemeente Drechterland is in de dagelijkse sector sterk vergelijkbaar met gemeenten van vergelijkbare omvang. In de niet-dagelijkse sector blijft de vloerproductiviteit echter achter bij deze referentiegemeenten. In de rest van de regio West-Friesland is de vloerproductiviteit ook hoger; zowel in de dagelijkse als de niet-dagelijkse sector.

Tabel 3.7

Vloerproductiviteit gemeente Drechterland, vergeleken (2011).

	dagelijkse sector	niet-dagelijkse sector	totaal
Gemeente Drechterland	€ 6.920	€ 330	€ 1.460
Regio West-Friesland	€ 7.400	€ 1.290	€ 2.410
Provincie Noord-Holland	€ 7.180	€ 1.660	€ 2.840
Gemeenten vergelijkbare omvang	€ 6.800	€ 1.150	€ 2.500

3.4 Conclusie

De gemeente Drechterland heeft relatief veel afvloeiing van koopkracht, met name in de niet-dagelijkse sector. Mede hierdoor blijft de omzet en vloerproductiviteit in deze niet-dagelijkse sector achter bij die van gemeenten van vergelijkbare grootte.

² Bij de berekening van de vloerproductiviteit is uitgegaan van het winkelloppervlak (m² WVO) exclusief leegstand.

4 Kenmerken koopgedrag

4. Kenmerken koopgedrag

4.1 Inleiding

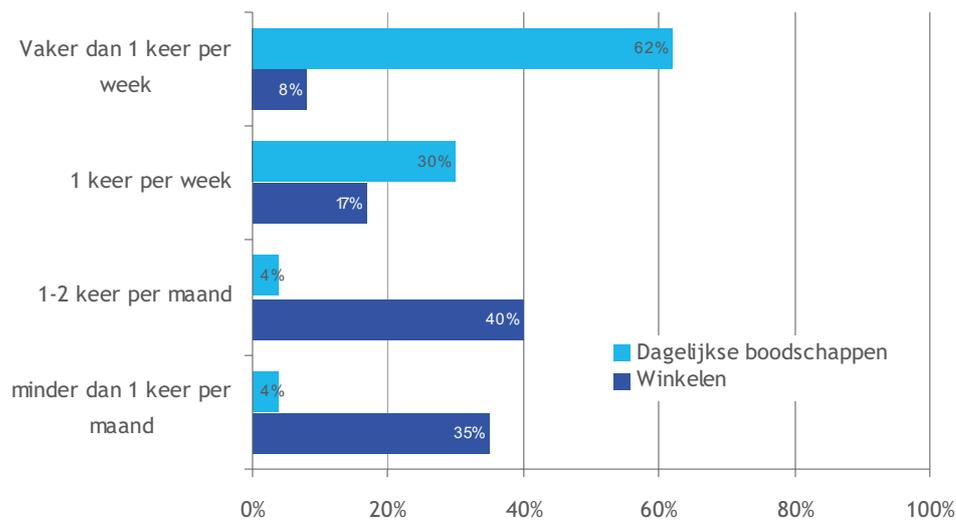
In dit hoofdstuk besteden we vooral aandacht aan het koopgedrag van de consument. Hierbij zal worden gekeken naar de frequentie waarmee men winkelt en de beoordeling die men geeft aan de winkelgebieden.

Daarnaast wordt ingezoomd op het gebruik van internet, het bezoeken van de warenmarkt en de koopzondagen. Er wordt gekeken naar de frequentie hiervan en de uitgaven die men hier doet.

4.2 Bezoekfrequentie

In figuur 4.1 is de frequentie waarmee inwoners van de gemeente Drechterland boodschappen doen en winkelen opgenomen. Hieruit blijkt dat ruim zes op de tien inwoners vaker dan één keer per week boodschappen doet. Acht procent winkelt meer dan één keer per week; het merendeel doet dit twee keer per maand of minder.

Figuur 4.1
Bezoekfrequentie dagelijkse boodschappen en winkelen.

Lagere bezoekfrequentie Drechterlandse consumenten

Gemiddeld zeggen twee op de drie consumenten vaker dan één keer per week boodschappen te doen in de aankoopplaatsen met 10.000 tot 20.000 inwoners. In Drechterland blijft dit percentage steken op 62 procent.

Voor het winkelen geldt in grotere mate dat er verschillen te zien zijn tussen de grote steden en kleinere gemeenten. De trendlijn laat zien dat hoe groter de gemeente, hoe frequenter er gewinkeld wordt. In gemeenten met 10.000 tot 20.000 inwoners winkelt gemiddeld een kwart tenminste wekelijks. In Drechterland is dit ook een kwart. Een kanttekening hierbij is dat het deel wat vaker dan één keer per week winkelt beduidend kleiner is dan bij de referentiegemeenten.

Tabel 4.1

Bezoekfrequentie dagelijkse boodschappen en winkelen gemeente Drechterland, vergeleken met gemeenten van vergelijkbare omvang (2011).

	Gemeente Drechterland	10.000-20.000
Dagelijkse boodschappen		
Vaker dan 1 keer per week	62%	67%
1 keer per week	30%	27%
1-2 keer per maand	4%	4%
minder dan 1 keer per maand	4%	2%
Winkelen		
Vaker dan 1 keer per week	8%	12%
1 keer per week	17%	13%
1-2 keer per maand	40%	39%
minder dan 1 keer per maand	36%	36%

4.3 Bezoekmotieven**Boodschappen doet men graag dichtbij...**

Driekwart van de consumenten kiest een aankoopplaats voor de dagelijkse boodschappen op basis van afstand. Voor de dagelijkse sector geldt dat men het liefst dicht bij huis de aankopen doet. Wat opvalt is dat parkeren en bereikbaarheid belangrijker zijn dan compleetheid van het winkel- en artikelenaanbod en prijsniveau.

...en bij winkelen wordt gekozen voor een compleet winkelcentrum

Bij het winkelen vormt nabijheid ook een belangrijk bezoekmotief, al is het niet de meest genoemde. Compleetheid van het winkelaanbod is bij de helft van de consumenten de belangrijkste reden om een aankoopplaats voor de niet-dagelijkse artikelen te bezoeken. Compleetheid gaat voor sfeer zo lijkt het, aangezien sfeer en uitstraling door ruim een kwart is genoemd als selectie criterium. Voor Drechterlanders is ook de bereikbaarheid per auto van belang.

Hoewel er vaak aandacht is voor de hoogte van parkeertarieven geeft slechts een kleine groep aan dat parkeertarieven voor hen een leidend bezoekmotief is. Dit geldt zowel voor het doen van boodschappen als het winkelen.

Tabel 4.2

Belangrijkste bezoekmotief dagelijkse boodschappen en winkelen voor inwoners van gemeente Drechterland (2011).

dagelijkse boodschappen	%	winkelen	%
dichtst bij huis	76%	completeheid winkelaanbod	59%
parkeermogelijkheden	30%	bereikbaarheid per auto	35%
bereikbaarheid per auto	25%	dichtst bij huis	29%
completeheid winkelaanbod	20%	completeheid aanbod artikelen	29%
prijsniveau winkelaanbod	20%	parkeermogelijkheden	29%
completeheid aanbod artikelen	19%	sfeer/uitstraling winkelgebied	28%
sfeer/uitstraling winkelgebied	6%	prijsniveau winkelaanbod	12%
op de route van/naar werk	6%	bereikbaarheid per openbaar vervoer	9%
combinatie met bezoek familie/vrienden	6%	parkeertarief	5%
op de route van/naar andere activiteiten	5%	combinatie met bezoek familie/vrienden	4%
parkeertarief	1%	op de route van/naar andere activiteiten	3%
bereikbaarheid per openbaar vervoer	1%	op de route van/naar werk	3%
anders	3%	anders	8%

Inwoners van Drechterland hechten veel waarde aan bereikbaarheid en parkeermogelijkheden

In vergelijkbare gemeenten vormen parkeermogelijkheden en bereikbaarheid per auto een minder belangrijk bezoekmotief, wat vooral verband zal houden met de vervoermiddelkeuze. Op andere aspecten wijkt Drechterland niet ver af van de referentiegemeenten.

Tabel 4.3

Belangrijkste bezoekmotief dagelijkse boodschappen, gemeente Drechterland vergeleken met gemeenten van vergelijkbare omvang (2011).

	Gemeente Drechterland 10.000-20.000	
dichtst bij huis	76%	73%
completeheid winkelaanbod	20%	23%
completeheid aanbod artikelen	19%	18%
parkeermogelijkheden	30%	17%
prijsniveau winkelaanbod	20%	14%
bereikbaarheid per auto	25%	13%
sfeer/uitstraling winkelgebied	6%	7%
op route van/naar werk	6%	5%
op route van/naar andere act.	5%	4%
parkeertarief	1%	3%
combinatiebezoek familie/vrienden	6%	2%
bereikbaarheid per ov	1%	1%
anders	3%	7%

Om te winkelen laten inwoners van Drechterland de keuze voor een aankooplocatie vaker afhangen van de sfeer, de bereikbaarheid per auto en de parkeermogelijkheden dan inwoners van gemeenten van vergelijkbare grootte. Drechterland wijkt verder weinig af van de gemeenten met 10.000 tot 20.000 inwoners.

Tabel 4.4

Belangrijkste bezoekmotief winkelen, gemeente Drechterland vergeleken met gemeenten van vergelijkbare omvang (2011).

	Gemeente Drechterland	10.000-20.000
completeheid winkelaanbod	59%	51%
dichtst bij huis	29%	28%
completeheid aanbod artikelen	29%	30%
sfeer/uitstraling winkelgebied	28%	20%
bereikbaarheid per auto	35%	19%
parkeermogelijkheden	29%	15%
prijsniveau winkelaanbod	12%	9%
bereikbaarheid per ov	9%	6%
combinatiebezoek familie/vrienden	4%	5%
op de route van/naar andere act.	3%	5%
parkeertarief	5%	4%
op de route van/naar werk	3%	3%
anders	8%	11%

4.4 Beoordeling winkelgebieden

Het functioneren van winkelgebieden hangt samen met de waardering die consumenten hebben voor verschillende aspecten van een winkelgebied. Waarderingscijfers bieden inzicht in de sterke en zwakke punten vanuit de beleving van de consument. Aan consumenten is gevraagd om de aankoopplaats die men het vaakst bezoekt voor de dagelijkse boodschappen of voor het winkelen te beoordelen op de onderstaande zeven criteria:

- completeheid winkelaanbod;
- sfeer en uitstraling winkelgebied;
- veiligheid winkelomgeving;
- parkeermogelijkheden;
- aanbod van daghoreca;
- bereikbaarheid per auto;
- bereikbaarheid per openbaar vervoer.

Waardering verschilt naar koopgedrag

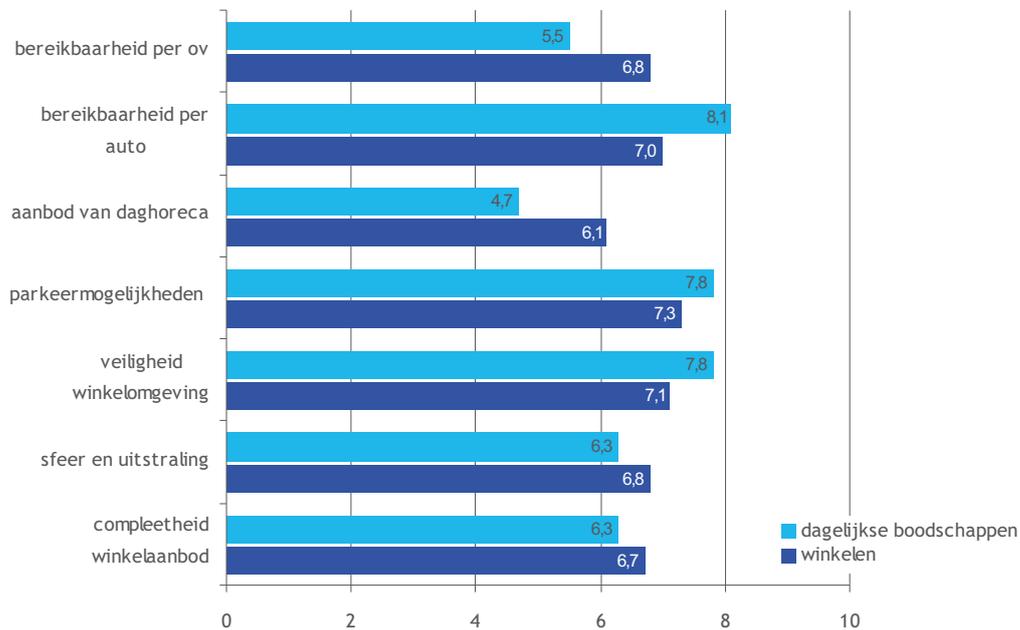
Over het algemeen zijn consumenten tevreden over de winkelgebieden in Drechterland. Hoewel hier sprake is van enige beïnvloeding - aangezien men niet gauw winkelcentra zal bezoeken waarover men zeer ontevreden is - worden de winkelvoorzieningen op de meeste aspecten goed beoordeeld. Aankooplocaties die bezocht zijn voor de dagelijkse/wekelijkse boodschappen worden met name goed beoordeeld op parkeermogelijkheden en bereikbaarheid per auto. Een groot deel van de consumenten doet de boodschappen per auto en wil dit zo efficiënt mogelijk doen. Dit betekent ruime parkeermogelijkheden dicht bij de winkeldeur en geen last van verkeersopstoppingen/-vertraging. Ook de veiligheid scoort erg goed. Het aanbod van horeca en de bereikbaarheid per openbaar vervoer scoren een onvoldoende.

Bij aankooplocaties die worden aangedaan voor het winkelen krijgen de completeheid van het winkelaanbod, de sfeer en uitstraling, het aanbod van de daghoreca als ook de bereikbaarheid per openbaar vervoer hogere rapportcijfers. De best beoordeelde items bij de dagelijkse boodschappen scoren echter alle drie minder.

Figuur 4.2

Waardering aankooplocaties gemeente Drechterland voor dagelijkse boodschappen en winkelen.

Daghoreca, sfeer en compleetheid winkelaanbod ondergemiddeld beoordeeld

De beoordeling die bezoekers van detailhandel in Drechterland aan de aankooplocatie geven is in veel gevallen lager dan het gemiddelde van de referentiegemeenten. Met name het aanbod van de daghoreca, de sfeer en de compleetheid van het winkelaanbod worden minder goed beoordeeld. Op enkele aspecten scoort Drechterland wel gelijkwaardig aan de referentiegemeenten, zoals de bereikbaarheid per openbaar vervoer (winkelen), de veiligheid van de winkelomgeving (boodschappen) en de parkeermogelijkheden (winkelen en boodschappen).

Tabel 4.5

Waardering aankooplocaties gemeente Drechterland voor dagelijkse boodschappen en winkelen.

	dagelijkse boodschappen		winkelen	
	Gemeente Drechterland	10.000-20.000	Gemeente Drechterland	10.000-20.000
compleetheid winkelaanbod	6,3	7,2	6,7	7,7
sfeer en uitstraling	6,3	7,0	6,8	7,7
veiligheid winkelomgeving	7,8	7,7	7,1	7,9
parkeermogelijkheden	7,8	7,5	7,3	7,4
aanbod van daghoreca	4,7	6,2	6,1	7,5
bereikbaarheid per auto	8,1	7,8	7,0	7,8
bereikbaarheid per ov	5,5	6,1	6,8	6,6

Uitbreiding winkelaanbod en bijbehorend assortiment belangrijkste verbeterpunt volgens inwoners

Consumenten konden aangeven wat volgens hen het belangrijkste verbeterpunt is ten aanzien van de winkelvoorzieningen in hun eigen woonplaats. Inwoners van gemeente Drechterland noemen vooral het aanbod van winkels en het bijbehorende assortiment. Veel inwoners missen een supermarkt in hun woonkern. Ook wordt er geconstateerd dat er weinig variatie zit in het assortiment van de nu aanwezige winkels. Men zou het liefst een Deen of een Action aan het winkelaanbod toevoegen. Naast het winkelaanbod is het aanbod van horeca een veel genoemd aandachtspunt.

Figuur 4.3

Meest genoemde verbeterpunten winkelvoorzieningen, inwoners gemeente Drechterland.

4.5 Vervoermiddel

De keuze van de consument met welk vervoermiddel boodschappen te doen of te winkelen is mede bepalend voor de gewenste voorzieningen als (fiets)parkeervoorzieningen, openbaar vervoer en bereikbaarheid.

Dagelijkse boodschappen veel met de auto gedaan

Zowel bij het boodschappen doen als bij het winkelen is de auto het meest gebruikte vervoermiddel. Het openbaar vervoer wordt wel door één op de tien gebruikt, maar vrijwel alleen als men gaat winkelen. De vervoerskeuze voor winkelaars komt in sterke mate overeen met die van de referentiegemeenten.

Tabel 4.6

Vervoermiddelgebruik inwoners gemeente Drechterland voor dagelijkse boodschappen en winkelen.

	dagelijkse boodschappen		winkelen	
	Gemeente Drechterland	10.000-20.000	Gemeente Drechterland	10.000-20.000
te voet	7%	14%	1%	5%
fiets	36%	29%	16%	15%
auto	57%	54%	71%	68%
openbaar vervoer	0%	1%	10%	10%
anders	0%	2%	2%	2%

4.6 Aankoopkanalen

Tabel 4.7

Procentuele verdeling detailhandelsbestedingen naar aankoopkanaal, per branche.

	winkelaankopen	internet	warenmarkt	anders ¹⁾
dagelijkse sector				
Gemeente Drechterland	99%	0%	1%	0%
Regio West-Friesland	99%	0%	1%	0%
Provincie Noord-Holland	98%	1%	1%	0%
Gemeenten vergelijkbare omvang	99%	0%	1%	0%
niet-dagelijkse sector				
Gemeente Drechterland	84%	14%	1%	1%
Regio West-Friesland	88%	9%	1%	2%
Provincie Noord-Holland	86%	11%	1%	2%
Gemeenten vergelijkbare omvang	88%	9%	1%	2%

¹⁾ onder de categorie 'anders' vallen onder meer postorder, rijdende winkels en fabriekswinkels³.

4.7 De warenmarkt

Naast boodschappen doen en winkelen in winkels, de zogenaamde gevestigde detailhandel, zijn er ook andere aankoopkanalen waar de consument inkopen kan doen. De belangrijkste niet-winkelaankoopkanalen waar consumenten kopen zijn internet en de warenmarkt. Deze paragraaf is gewijd aan de warenmarkt, waarna in de volgende paragraaf enkele aspecten van online koopgedrag worden uitgelicht.

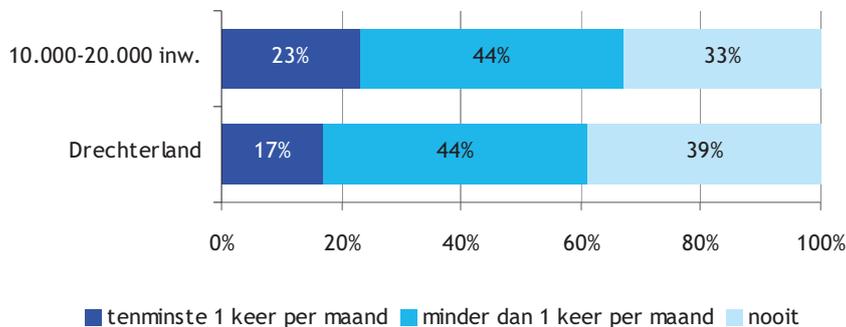
Eén op de zes Drechterlanders gaat wekelijks naar de markt

Een meerderheid van de consumenten uit Drechterland bezoekt met regelmaat een warenmarkt. Ongeveer een zesde deel gaat minimaal één keer per week naar de markt. Dit is minder dan gemiddeld bij andere kernen tussen 10.000 en 20.000 inwoners. Hier gaat 23 procent tenminste wekelijks naar de markt.

In Drechterland is er een groep van 39 procent die zegt nooit inkopen te doen op de markt. Bij de referentiegemeenten is dit 33 procent.

Figuur 4.4

Koopfrequentie warenmarkt inwoners gemeente Drechterland (2011).

³ In een fabriekswinkel biedt een fabrikant zijn eigen artikelen rechtstreeks aan de verbruiker aan. Factory Outlet Centers zijn als afzonderlijke winkelgebieden beschouwd en vallen hier niet onder.

Wanneer een Drechterlander naar de warenmarkt gaat geeft hij/zij gemiddeld veertig euro uit. Dit is beduidend meer dan de 24 euro die gemiddeld wordt uitgegeven door bezoekers aan de warenmarkt uit kernen van vergelijkbare grootte.

Drechterlander naar de markt in eigen gemeente of in Hoorn

De markt in het centrum van Hoorn en de markt in Hoogkarspel zijn door consumenten het meest genoemd als bezochte markt. Van alle consumenten die (wel eens) naar de markt gaan, noemt 33 procent deze markten als laatst bezochte markt. Verder bezoekt men relatief vaak de markt in Bovenkarspel.

Tabel 4.8

Laatst bezochte warenmarkten inwoners gemeente Drechterland (2011).

markt	aandeel
Hoorn, Centrum	33%
Drechterland, Hoogkarspel	33%
Stede Broec, Bovenkarspel	9%
Enkhuizen, Westerstraat	4%
Hoorn, Winkelcentrum Huesmolen	3%
overig	18%

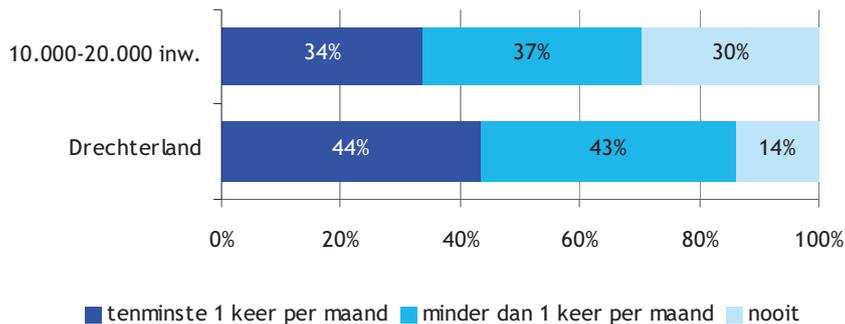
4.8 Online winkelen

In Drechterland digitale kooporiëntatie licht bovengemiddeld

In Drechterland wordt er relatief vaak een product via internet aangeschaft. In andere gemeenten met 10.000-20.000 inwoners ligt het aandeel consumenten dat nooit iets koopt via internet twee keer zo hoog.

Figuur 4.5

Koopfrequentie internet, inwoners gemeente Drechterland vergeleken met gemeenten van vergelijkbare omvang (2011).

De Drechterlander schaft vaker zaken op internet aan, maar geeft gemiddeld wel minder uit per uitgave op internet. In Drechterland wordt gemiddeld 104 euro uitgegeven aan een aankoop op internet, terwijl het gemiddelde van bezoekers uit kernen van vergelijkbare grootte op 125 euro ligt.

4.9 Winkelen op zondag

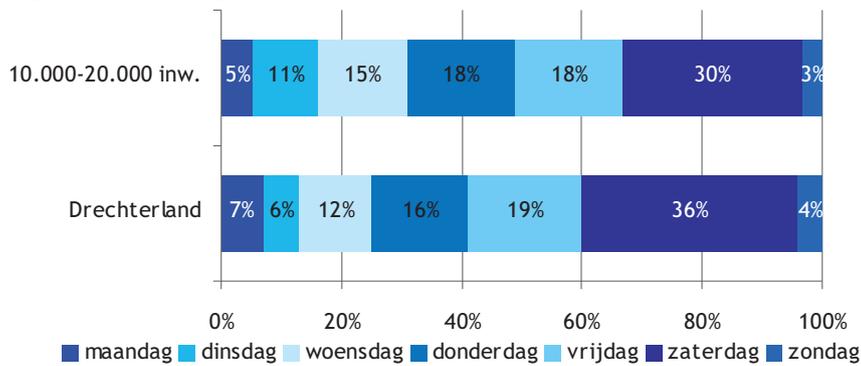
De discussie over het winkelen op zondag blijft actueel en de meningen hierover verdeeld. Een deel van het publiek wil 24/7 winkelen en recreëren, maar ook de tegengeluiden blijven hoorbaar. De mening van de gemiddelde consument lijkt duidelijk, als de winkels open zijn komt de meerderheid van de consumenten op zondag winkelen en brengt een bezoek aan de supermarkt. Deze paragraaf bespreekt de voorkeur van de consument voor de winkeldag én het winkelgedrag op zondag.

Zaterdag in Drechterland meest populaire dag om te winkelen

Gemiddeld kiest 36 procent van de Drechterlandse consumenten er voor om op zaterdag te winkelen. De vrijdag en donderdag volgen op gepaste afstand. In andere gemeenten met 10.000 tot 20.000 inwoners zijn de dinsdag, woensdag en donderdag licht populairder.

Figuur 4.6

Laatst bezochte winkeldag, inwoners gemeente Drechterland vergeleken met gemeenten van vergelijkbare omvang (2011).

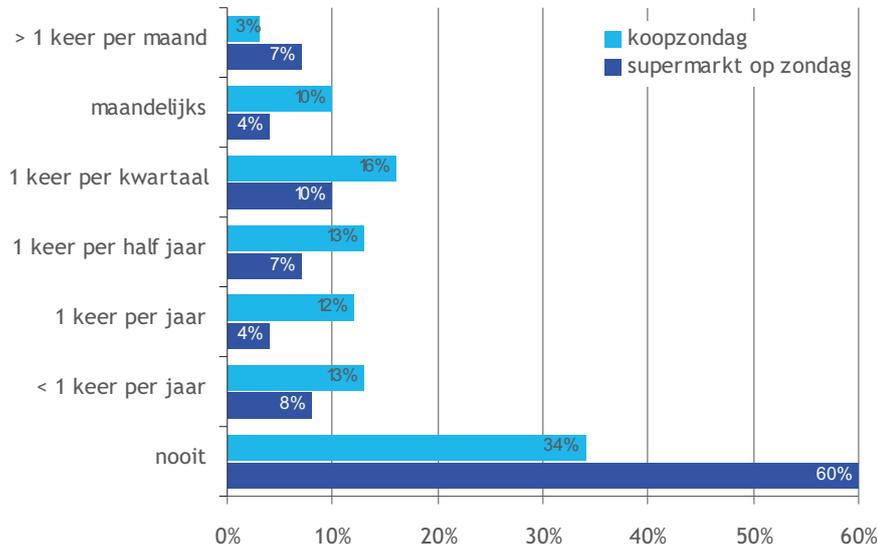
Winkelen op zondag (nog) populairder dan supermarktbezoek op zondag

Tussen het winkelen op zondag en supermarktbezoek op zondag zit een duidelijk verschil qua bezoekfrequentie. Van de consumenten in Drechterland gaat 66 procent wel eens op zondag winkelen. Op zondag naar de supermarkt gaat 40 procent.

Figuur 4.7

Bezoekfrequentie koopzondag en supermarkten op zondag, inwoners gemeente Drechterland (2011).

Zondagoriëntatie in Drechterland groter dan in referentiegemeente

Inwoners van Drechterland bezoeken regelmatig koopzondagen dan inwoners van gemeenten met 10.000 tot 20.000 inwoners. Opvallend is dat het aantal frequente bezoekers van de koopzondag juist vrij klein is. Er zijn veel Drechterlanders die minder dan één keer per maand gebruik maken van de koopzondag en supermarktbezoek op zondag.

Tabel 4.9

Bezoekfrequentie koopzondag en supermarkten op zondag, gemeente Drechterland vergeleken met gemeenten van vergelijkbare omvang (2011).

	Gemeente Drechterland	10.000-20.000
Koopzondag		
minimaal 1 keer per maand	13%	13%
minder dan 1 keer per maand	53%	35%
nooit	34%	52%
Supermarktbezoek op zondag		
minimaal 1 keer per maand	11%	18%
minder dan 1 keer per maand	32%	17%
nooit	57%	65%

Hoorn, Enkhuizen en Amsterdam zijn de meest bezochte gemeenten wanneer men gaat winkelen op zondag. Van alle consumenten die (wel eens) een koopzondag bezoeken, noemt 58 procent Hoorn als laatst bezochte gemeente voor een koopzondag.

Tabel 4.10

Laatst bezochte gemeenten voor koopzondag, inwoners gemeente Drechterland (2011).

gemeente	aandeel van de totale groep	
	koopzondagbezoekers	
Hoorn	58%	
Enkhuizen	12%	
Amsterdam	11%	
Stede Broec	5%	
Alkmaar	4%	
Medemblik	2%	
Opmeer	2%	
overig	6%	

Op koopzondag liggen de bestedingen gemiddeld hoog

Gemiddeld wordt door bezoekers uit kernen van vergelijkbare grootte tijdens winkelbezoek op zondag € 126 uitgegeven. Drechterlanders geven met € 102 wat minder uit op een koopzondag. Bij supermarktbezoek op zondag liggen de gemiddelde uitgaven lager, namelijk op € 36. Inwoners van Drechterland geven nagenoeg hetzelfde uit (€ 37).

4.10 Conclusie

Drechterlandse consumenten gaan minder vaak winkelen dan inwoners uit gemeenten van vergelijkbare grootte. Wanneer men gaat winkelen valt op dat parkeren en bereikbaarheid belangrijker zijn dan compleetheid van het winkel- en artikelenaanbod en prijsniveau. De bereikbaarheid per auto en de parkeergelegenheid zijn twee van de sterkere punten van het Drechterlandse winkelgebied. Er wordt dan ook veel gebruik gemaakt van de auto als vervoermiddel.

Ook de veiligheid krijgt een hoge waardering. Het aanbod van horeca en de bereikbaarheid per openbaar vervoer scoren een onvoldoende. Daarnaast beoordelen bezoekers de sfeer en compleetheid van het winkelaanbod ook ondergemiddeld.

Drechterlanders gaan relatief weinig naar de warenmarkt, maar geven hier wel bovengemiddeld veel uit. De markt in het centrum van Hoorn en de markt in Hoogkarspel zijn door consumenten het meest genoemd als bezochte markt.

Het gebruik van internet om spullen aan te schaffen is in Drechterland juist relatief hoog. Hier wordt echter minder dan gemiddeld besteed per aankoop.

Inwoners van Drechterland bezoeken regelmatig koopzondagen dan inwoners van gemeenten met 10.000 tot 20.000 inwoners. In de meeste gevallen gaat men naar de buurgemeente Hoorn. Gemiddeld wordt tijdens winkelbezoek op zondag minder uitgegeven dan gemiddeld. Bij supermarktbezoek op zondag zijn de uitgaven van de Drechterlandse consument gelijk aan het gemiddelde.

Bijlagen

Bijlage 1

Herkomstregio's

In tabel 1 tot en met 3 is per provincie een overzicht opgenomen van 'herkomstregio's' en de bijbehorende gemeenten. De afbakening van de herkomstregio's is gebaseerd op de indeling in 2004 en voor nieuwe gebieden op een veronderstelde overeenkomstige kooporiëntatie. De Gelderse gemeente Nijkerk behoort tot de regio Eemland Zuidoost. Daarnaast behoort ook de Flevolandse gemeente Almere tot het onderzoeksgebied.

Tabel 1

Herkomstregio's provincie Noord-Holland.

regio	gemeenten
Amstel- en Meerlanden	Haarlemmermeer, Aalsmeer, Amstelveen, Uithoorn, Diemen, Ouder-Amstel
Amsterdam	Amsterdam
Gooi- en Vechtstreek	Hilversum, Muiden, Weesp, Naarden, Huizen, Bussum, Blaricum, Laren, Wijdmeren
IJmond	Uitgeest, Heemskerk, Beverwijk, Velsen
Kop Noord-Holland	Texel, Den Helder, Anna Paulowna, Wieringen, Wieringermeer, Zijpe, Schagen, Niedorp, Harenkarspel
Noord-Kennemerland	Alkmaar, Heerhugowaard, Langedijk, Bergen, Heiloo, Schermer, Graft-De Rijp, Castricum
Waterland	Beemster, Zeevang, Purmerend, Edam-Volendam, Waterland, Landsmeer
Westfriesland	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Stede Broec
Zaanstreek	Zaanstad, Wormerland, Oostzaan
Zuid-Kennemerland	Haarlem, Bloemendaal, Haarlemmerliede, Heemstede, Zandvoort

Tabel 2

Herkomstregio's provincie Zuid-Holland.

regio	gemeenten
Alblasserwaard	Giessenlanden, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Leerdam, Liesveld, Zederik
Alphen aan den Rijn e.o.	Kaag en Braassem, Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop, Rijnwoude
Bollenstreek	Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Teylingen
Delft/Westland	Lansingerland, Delft, Midden Delfland, Westland, Pijnacker-Nootdorp
Den Haag/Wassenaar	's-Gravenhage, Wassenaar
Drechtsteden	Alblasserdam, Dordrecht, Graafstroom, Hendrik-Ido-Ambacht, Nieuw-Lekkerland, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht
Goeree Overflakkee	Dirksland, Goedereede, Middelharnis, Oostflakkee
Hoekse Waard	Binnenmaas, Cromstrijen, Korendijk, Oud-Beijerland, Strijen
Leiden e.o.	Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten, Zoeterwoude
Midden Holland	Bergambacht, Bodegraven-Reeuwijk, Boskoop, Gouda, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven, Vlist, Waddinxveen, Zuidplas
Ridderkerk e.o.	Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Ridderkerk
Rotterdam	Albrandswaard, Rotterdam
Schiedam/Vlaardingen	Maassluis, Schiedam, Vlaardingen
Voorne-Putten	Bernisse, Brielle, Hellevoetsluis, Spijkenisse, Westvoorne
Zoetermeer/Rijswijk	Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Zoetermeer

Tabel 3

Herkomstregio's provincie Utrecht.

regio	gemeenten
Eemland Noordwest	Soest, Baarn, Eemnes, Bunschoten
Eemland Zuidoost	Amersfoort, Leusden, Nijkerk, Woudenberg
SG Utrecht Noord	Utrecht, De Bilt
SG Utrecht Oost	Zeist, Bunnik
SG Utrecht Zuid	Nieuwegein, Houten, IJsselstein, Vianen
Utrecht Noordwest	De Ronde Venen, Stichtse Vecht
Utrecht Zuidoost	Veenendaal, Rhenen, Renswoude, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede
Utrecht Zuidwest	Woerden, Montfoort, Oudewater, Lopik

Bijlage 2

Begrippenlijst

Begrip	Omschrijving
Aankoopplaats	Plaats waar men koopt. Er zijn verschillende soorten aankoopplaatsen, waarnaar onderscheid gemaakt kan worden (stadscentrum, wijkwinkelcentrum) en die de gemeente zelf aanwijst. Bij meer aankoopplaatsen is sprake van aankooplocaties.
Afvloeiing (koopkrachtafvloeiing)	De mate waarin de bevolking buiten de eigen gemeente of regio koopt. Wordt in dit onderzoek uitgedrukt als de totale bestedingen die inwoners buiten hun eigen gemeente of regio doen of als percentage van het totale bestedingspotentieel.
Artikelgroepen	In dit rapport wordt het onderscheid gemaakt tussen dagelijkse en niet-dagelijkse artikelen. Dagelijkse artikelen: boodschappen (levensmiddelen, alcoholische dranken, tabak en schoonmaakartikelen) en persoonlijke verzorging (drogisterij- en parfumerie-artikelen). Niet-dagelijkse artikelen: kleding, schoenen en lederwaren, electronica (o.a. tv's, audioapparatuur, computers, koelkasten, wasmachines), huishoudelijke artikelen (o.a. serviesgoed, keukengerei, textiel- en linnengoed), woninginrichting (o.a. meubelen, vloerbedekking, woningtextiel en verlichting), doe-het-zelf (o.a. klusmaterialen, gereedschap), bloemen, planten en tuinartikelen, vrijetijdsartikelen (o.a. speelgoed, computergames, sportartikelen, boeken, DVD's), juweliersartikelen.
Binding (koopkrachtbinding)	De mate waarin de bevolking in de eigen gemeente of regio koopt. Wordt in dit onderzoek uitgedrukt als de totale bestedingen die inwoners in de eigen gemeente of regio doen of als percentage van het bestedingspotentieel.
Bestedingspotentieel	Totaal aan winkelbestedingen die door inwoners van een bepaald gebied gedaan kunnen worden. Berekend door inwonertal te vermenigvuldigen met gemiddelde (landelijke) besteding per hoofd van de bevolking, gecorrigeerd naar inkomenssituatie in het betreffende gebied.

Detailhandelsomzet	Totaal aan gerealiseerde winkelomzet gegenereerd door het aantal klanten van een aankoopplaats, bestaande uit consumentenbestedingen van bewoners en van bezoekers. Berekend door het aantal klanten te vermenigvuldigen met gemiddelde (landelijke) besteding per hoofd van de bevolking, gecorrigeerd naar inkomenssituatie in het betreffende gebied (incl. BTW).
Draagvlak	Het totale aantal klanten van een aankoopplaats, en daarmee de som van de klanten uit binding en klanten uit toevloeiing.
Klant	Synoniem voor een standaardconsument (zie: “standaard consument”).
Kooporiëntatie	Koopstromen tussen plaats van herkomst en aankoopplaats.
Koopstroom	De mate waarin men in een aankoopplaats bepaalde artikelen koopt, naar herkomst.
Niet-winkelaankopen	Detailhandelsbestedingen die niet in gevestigde winkels verricht worden (onder andere internet, warenmarkt, postorder, etcetera).
Toevloeiing (koopkrachttoevloeiing)	De mate waarin een aankoopplaats koopstromen aantrekt vanuit een andere plaats. Wordt in dit onderzoek uitgedrukt als de totale bestedingen die bezoekers van buiten een gemeente of regio doen of als percentage van de totale bestedingen door bewoners en bezoekers in een aankooplocatie, gemeente of regio draagvlak.
Vloerproductiviteit	Gemiddelde detailhandelsomzet (inclusief BTW) per vierkante meter winkeloppervlak.
Winkelen	Rondlopen in een winkelgebied en een groot aantal winkels bezoeken. Het doen van aankopen is niet de belangrijkste activiteit en de consument neemt geen boodschappenlijst mee.
Winkelvloeroppervlak (WVO)	De effectieve verkooppriimte in een winkel, uitgedrukt in vierkante meters. In het rapport wordt gesproken over winkelaanbod. Hierbij gaat het om het aantal winkels en aantal m ² WVO exclusief leegstand.

Bijlage 3

Indeling grootteklassen

Tabel 1

Inwonertal gemeenten per grootteklasse gemeenten (2011).

gemeenten	0-10.000 inw.	gemeenten (vervolg)	10.000-20.000 inw.
Renswoude	4.600	Wieringermeer	12.580
Schermer	5.370	Uitgeest	12.670
Haarlemmerliede Ca.	5.390	Cromstrijen	12.820
Zeevang	6.310	Ouder-Amstel	13.030
Graft-De Rijp	6.490	Zederik	13.390
Muiden	6.500	Montfoort	13.490
Zoeterwoude	8.120	Texel	13.780
Ouderkerk	8.160	Westvoorne	14.060
Dirksland	8.440	Nederlek	14.090
Beemster	8.590	Lopik	14.180
Wieringen	8.640	Anna Paulowna	14.230
Eemnes	8.840	Giessenlanden	14.450
Strijen	8.910	Bunnik	14.460
Blaricum	8.960	Boskoop	15.090
Oostzaan	9.150	Noordwijkerhout	15.560
Nieuw-Lekkerland	9.530	Brielle	15.760
Bergambacht	9.730	Wormerland	15.870
Liesveld	9.740	Harenkarspel	16.080
Vlist	9.750	Zandvoort	16.630
Graafstroom	9.800	Waterland	17.070
Oudewater	9.840	Naarden	17.150
		Hardinxveld-Giessendam	17.500
gemeenten	10.000-20.000 inw.	Weesp	17.640
Landsmeer	10.230	Midden-Delfland	17.890
Oostflakkee	10.370	Middelharnis	17.950
Korendijk	10.890	Enkhuizen	18.150
Laren	11.320	Rijnwoude	18.540
Opmeer	11.370	Schagen	18.740
Goedereede	11.420	Rhenen	18.850
Zijpe	11.600	Alblasserdam	19.020
Woudenberg	11.900	Drechterland	19.300
Schoonhoven	11.990	Vianen	19.650
Niedorp	12.140	Bunschoten	20.000
Bernisse	12.450		

Bron: CBS.

Tabel 2

Inwonertal gemeenten per grootteklasse gemeenten (2011) - vervolg.

gemeenten	20.000-50.000 inw.	gemeenten (vervolg)	20.000-50.000 inw.
Hillegom	20.490	Bussum	32.110
Leerdam	20.740	Bodegraven-Reeuwijk	32.510
Stede Broec	21.270	IJsselstein	34.220
Koggenland	21.960	Castricum	34.650
Bloemendaal	22.020	Gorinchem	34.660
Lisse	22.340	Teylingen	35.760
Heiloo	22.450	Heemskerk	38.840
Oegstgeest	22.600	Beverwijk	38.880
Wijk bij Duurstede	23.160	Nijkerk	39.540
Wijdmeren	23.380	Hellevoetsluis	39.740
Voorschoten	23.460	Zuidplas	40.410
Oud-Beijerland	23.560	Huizen	41.940
Sliedrecht	24.050	De Bilt	42.020
Albrandswaard	24.190	Medemblik	42.650
Baarn	24.320	De Ronde Venen	43.150
Diemen	24.670	Zwijndrecht	44.400
Waddinxveen	25.390	Ridderkerk	44.750
Noordwijk	25.400	Soest	45.670
Kaag en Braassem	25.630	Barendrecht	46.450
Wassenaar	25.690	Rijswijk	46.670
Heemstede	26.060	Houten	47.620
Leiderdorp	26.430	Pijnacker-Nootdorp	48.020
Hendrik-Ido-Ambacht	26.890	Utrechtse Heuvelrug	48.810
Nieuwkoop	26.930	Woerden	49.330
Langedijk	26.950		
Uithoorn	28.050		
Edam-Volendam	28.500		
Leusden	28.800		
Krimpen aan den IJssel	28.810		
Binnenmaas	28.920		
Aalsmeer	29.190		
Bergen Nh	30.990		
Maassluis	31.600		
Papendrecht	31.850		

Bron: CBS.

Tabel 3

Inwonertal gemeenten per grootteklasse gemeenten (2011) - vervolg.

gemeenten	50.000-100.000 inw.	gemeenten	100.000-200.000 inw.
Heerhugowaard	51.180	Leiden	117.140
Lansingerland	52.560	Dordrecht	118.410
Den Helder	57.370	Zoetermeer	121.540
Zeist	60.290	Haarlemmermeer	142.490
Nieuwegein	60.900	Amersfoort	144.850
Katwijk	61.830	Zaanstad	145.230
Veenendaal	62.040	Haarlem	149.600
Stichtse Vecht	62.110	Almere	188.160
Capelle aan den IJssel	65.340		
Velsen	67.200	gemeenten	min. 200.000 inw.
Hoorn	70.260	Utrecht	307.080
Vlaardingen	70.520	's-Gravenhage	488.480
Gouda	71.130	Rotterdam	605.570
Leidschendam-Voorburg	72.160	Amsterdam	767.390
Spijkernisse	72.340		
Alphen aan den Rijn	72.530		
Schiedam	75.570		
Purmerend	79.030		
Amstelveen	80.700		
Hilversum	84.560		
Alkmaar	93.850		
Delft	96.770		
Westland	99.710		

Bron: CBS.

